

DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.12.2025.07>
УДК 351.74:364-78

Артем Добровінський

кандидат юридичних наук, доцент кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки Харківського національного університету внутрішніх справ

м. Харків, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7463-2292>

e-mail: artem.d1402@gmail.com

Поняття соціального захисту співробітників правоохоронних органів

Досліджено системи соціального захисту співробітників правоохоронних органів України в контексті сучасних трансформацій соціальної політики та адаптації національного законодавства до міжнародних стандартів. Проаналізовано еволюцію нормативно-правових гарантій, починаючи з прийняття Закону України «Про Національну поліцію», який унормував соціальні права поліцейських, та завершуючи законодавчими ініціативами 2024—2025 років. Особливу увагу приділено змінам, запровадженям Законом України № 3621-IX від 21 березня 2024 р. та постановою Кабінету Міністрів України № 1553 від 31 грудня 2024 р., що істотно модернізували механізми надання соціальних гарантій і пільг. Висвітлено проблема-тику правової нестабільності у сфері пенсійного забезпечення правоохоронців, яка зумовлює значний масив судових спорів, а також окреслено тенденції підвищення рівня грошового забезпечення, спрямованого на зростання престижу служби. Окремі розділи статті присвячено аналізу медичного та житлового забезпечення, де ключовим інструментом стала програма «Оселя», а також гарантіям для членів сімей загиблих і зниклих безвісти захисників. Розкрито багаторівневу систему соціальних виплат і пільг, зокрема одноразову грошову допомогу, пільги на освіту та доступ до психологічної підтримки. Здійснено порівняльний аналіз законодавчих декларацій і практичної реалізації державних гарантій, що дає змогу констатувати наявність розриву між нормотворчими ініціативами та їх фінансово-організаційним забезпеченням. Узагальнюючи, автор доходить висновку, що сучасна модель соціального захисту правоохоронців в Україні характеризується високою динамікою розвитку та прагненням до комплексності, однак водночас залишається вразливою через надмірну фрагментарність та часті законодавчі зміни. Це формує актуальний науково-практичний дискурс щодо необхідності стабілізації соціальної політики, підвищення її ефективності та забезпечення реального доступу до гарантованих прав.

Ключові слова: соціальний захист; правоохоронці; пенсійне забезпечення; грошове забезпечення, пільги.

Постановка наукової проблеми. Соціальний захист співробітників правоохоронних органів є фундаментальним, адже відчуття стабільності й піклування неодмінно підвищує мотивацію й відповідальність на службі, яка пов'язана із високими ризиками та емоційним навантаженням. Ефективність правоохоронних структур напряму залежить від почуття захищеності кожного працівника та його родини. Забезпечення доступу до медичної допомоги, страхування, достойних пенсійних умов, житла й матеріальної підтримки не лише покращує якість життя, а й сприяє збереженню кадрів і ліквідуванню їх плинності. Окрім того, соціальний захист виконує важливу адаптаційну функцію, допомагаючи співробітникам зберігати працездатність навіть у стресових або кризових ситуаціях. Відчуття, що держава піклується про їхнє благополуччя, підсилює лояльність правоохоронців до суспільства і сприяє довірі

Артем Добровінський

ФІНАНСУВАННЯ

Це дослідження не отримувало жодних спеціальних грантів від фінансуючих організацій у державному, комерційному чи некомерційному секторах.

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

Фінансуюча сторона не брала участі в розробці дизайну дослідження, зборі та аналізі даних, прийнятті рішення про публікацію або підготовці рукопису.

УЧАСНИКИ

Автор брав участь виключно в інтелектуальній дискусії, що лежить в основі цієї статті, дослідженні прецедентного права, написанні та редагуванні, і несе відповідальність за зміст та інтерпретацію.

ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ

Автор заявляє, що у нього немає конфлікту інтересів.

Artem Dobrovinskyi

THE CONCEPT OF SOCIAL PROTECTION OF LAW ENFORCEMENT OFFICIALS

The article examines the social protection system for law enforcement officers in Ukraine in the context of contemporary transformations in social policy and the adaptation of national legislation to international standards. The study analyzes the evolution of legal and regulatory guarantees, beginning with the adoption of the Law of Ukraine «On the National Police» which formalized the social rights of police officers, and continuing through legislative initiatives of 2024–2025. Particular attention is given to the changes introduced by the Law of Ukraine No. 3621-IX of March 21, 2024, and the Cabinet of Ministers Resolution No. 1553 of December 31, 2024, which significantly modernized the mechanisms for providing social guarantees and benefits. The paper highlights the issue of legal instability in the pension provision system for law enforcement personnel, which has led to a substantial number of legal disputes, as well as trends toward increasing monetary compensation aimed at enhancing the prestige of the service.

Specific sections of the article focus on medical and housing support, where the key instrument has been the «eOselya» program, as well as guarantees for the family members of deceased or missing defenders. The study reveals the multi-level system of social payments and benefits, including one-time financial assistance, educational benefits, and access to psychological support. A comparative analysis of legislative declarations and the practical implementation of state guarantees demonstrates a gap between normative initiatives and their financial and organizational support.

In conclusion, the author argues that the modern model of social protection for law enforcement officers in Ukraine is characterized by high dynamism and a striving for comprehensiveness, yet remains vulnerable due to excessive fragmentation and frequent legislative changes. This situation generates a current scientific and practical discourse on the need to stabilize social policy, increase its effectiveness, and ensure real access to guaranteed rights.

Keywords: social protection, law enforcement officers, pension provision, monetary compensation, benefits.

з боку громадян. Якісний соціальний захист запобігає професійному вигоранню й знижує ймовірність корупційних проявів, адже співробітник, впевнений у своїй соціальній безпеці, менше схильний до зловживань. Саме тому обране дослідження спрямовано на глибоке вивчення соціальних гарантій у комплексі, які здатні забезпечити стабільність, мотивацію та стійкість правоохоронних структур у викликах сучасності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання дослідження соціального захисту різноманітних категорій працівників правоохоронних органів досліджували такі вчені-правники, як М. Ануфрієв, Н. Болотіна, В. Венедіктов, А. Джуська, В. Джуський, С. Зайцев, Р. Кондрат'єв, В. Мальяренко, М. Калашник, К. Мельник, І. Сирота, С. Сприндіс, Г. Чанишева, В. Щербина та ін. Утім у сучасних умовах окреслена тема потребує подальших ґрунтовних досліджень.

Мета статті полягає в комплексному та всебічному аналізі поняття соціального захисту співробітників правоохоронних органів.

Викладення основного матеріалу дослідження. Соціальний захист — це комплекс організаційно-правових та економічних заходів щодо забезпечення добробуту кожного члена суспільства в конкретних економічних умовах. У всьому світі на соціальний захист співробітників правоохоронних органів звертають особливу увагу, адже їх професійна діяльність доволі часто пов'язана з неабиякою небезпекою та високим рівнем ризику.

Відповідно до міжнародних норм захисту прав людини, зокрема Загальної декларації прав людини (ООН, 1948 р.), Міжнародного пакту про громадянські та політичні права (ООН, 1966 р.) і Факультативних протоколів № 1, 2 до цього Пакту, Міжнародного пакту про економічні, соціальні та культурні права (ООН, 1966 р.), Європейської конвенції про захист прав людини й основних свобод (Рада Європи, 1950 р.) і Європейської соціальної хартії (Рада Європи, 1961 р., переглянута 1996 р.), інших актів Україна розробила й законодавчо затвердила систему законодавчих актів, спрямованих на соціальний захист як самого населення загалом, так і соціальний захист співробітників правоохоронних органів зокрема¹.

Право на соціальний захист має певний обсяг та зміст і розкривається в Конституції й законодавстві України. Соціальний захист співробітників правоохоронних органів є складовою соціального захисту державних службовців та соціального захисту населення загалом. Зважаючи на те, що соціальний захист є родовим поняттям, він містить діяльність держави, органів місцевого самоврядування, організацій із забезпечення умов для нормальної життєдіяльності населення².

З прийняттям Закону України «Про Національну поліцію» в Україні було запроваджено зміну застарілої міліцейської системи. Результатом цього стало нормування гарантій соціального захисту поліцейських, яке вийшло на якісно новий рівень³. Так, соціальному захисту працівників поліції присвячено цілий розділ IX, який складається з 14 статей та закріплює такі гарантії: нормування службового часу й часу відпочинку поліцейських; порядок надання відпусток; грошове забезпечення; медичне забезпечення; житлове забезпечення; надання одноразової грошової допомоги в разі загибелі (смерті) або втрати працездатності; гарантії пенсійного забезпечення; гарантії, пов'язані з навчанням дітей поліцейських⁴.

Період 2024–2025 років відзначається значною кількістю законодавчих змін, спрямованих на вдосконалення системи соціального захисту співробітників правоохоронних органів, а також військовослужбовців. Ця висока динаміка є прямою реакцією на поточну ситуацію в країні,

¹ Сприндіс С. І. Поняття соціального захисту працівників правоохоронних органів. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди «ПРАВО»*. 2021. Вип. 34. С. 66–71. DOI: 10.34142/23121661.2021.34.09.

² Гетьманцева Н. Д. Право соціального забезпечення: методичні рекомендації для студентів юридичного факультету Чернівців, 2003. С. 5–6.

³ Зайцев С. Ю. Сутність та значення соціального захисту працівників поліції. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 11. С. 887–889. DOI: 10.32782/2524-0374/2022-11/217.

⁴ Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.

Artem Dobrovinskyi

BEGRIFF DES SOZIALEN SCHUTZES VON MITARBEITERN DER STRAFVERFOLGUNGSBEHÖRDE

Zusammenfassung. Der Artikel untersucht das System des sozialen Schutzes von Mitarbeitern der ukrainischen Strafverfolgungsbehörden im Kontext moderner Transformationen der Sozialpolitik und der Anpassung der nationalen Gesetzgebung an internationale Standards. Die Arbeit analysiert die Entwicklung der normativ-rechtlichen Garantien, beginnend mit der Verabschiedung des Gesetzes der Ukraine „Über die Nationale Polizei“, welches die sozialen Rechte von Polizeibeamten normierte, bis hin zu den Gesetzesinitiativen der Jahre 2024–2025. Besonderes Augenmerk liegt auf den durch das Gesetz der Ukraine Nr. 3621-IX vom 21. März 2024 und den Beschluss des Ministerkabinetts der Ukraine Nr. 1553 vom 31. Dezember 2024 eingeführten Änderungen, welche die Mechanismen zur Gewährung sozialer Garantien und Vergünstigungen wesentlich modernisierten. Beleuchtet wird die Problematik der rechtlichen Instabilität im Bereich der Rentenversorgung von Strafverfolgungsbeamten, die eine beträchtliche Anzahl von Rechtsstreitigkeiten verursacht, sowie die Tendenzen zur Erhöhung der finanziellen Versorgung, die auf eine Steigerung des Prestiges des Dienstes abzielen.

Gesonderte Abschnitte des Artikels widmen sich der Analyse der medizinischen Versorgung und der Wohnraumversorgung, wobei das Programm „jeOsella“ zu einem Schlüsselinstrument avancierte, sowie den Garantien für Familienangehörige gefallener und vermister Verteidiger. Es wird ein mehrstufiges System sozialer Zahlungen und Vergünstigungen offengelegt, insbesondere einmalige Geldleistungen, Vergünstigungen im Bildungswesen und Zugang zu psychologischer Unterstützung. Ein durchgeführter Vergleich zwischen gesetzgeberischen Deklarationen und der praktischen Umsetzung staatlicher Garantien erlaubt die Feststellung einer Diskrepanz zwischen den normativen Initiativen und deren finanziell-organisatorischer Sicherstellung.

Zusammenfassend kommt der Autor zu dem Schluss, dass das moderne Modell des sozialen Schutzes von Strafverfolgungsbeamten in der Ukraine durch eine hohe Entwicklungsdynamik und das Streben nach Komplexität gekennzeichnet ist, gleichzeitig jedoch aufgrund übermäßiger Fragmentierung und häufiger Gesetzesänderungen vulnerabel bleibt. Dies formt einen aktuellen wissenschaftlich-praktischen Diskurs über die Notwendigkeit der Stabilisierung der Sozialpolitik, der Steigerung ihrer Effizienz und der Gewährleistung eines realen Zugangs zu garantierten Rechten.

Schlüsselwörter: Sozialer Schutz, Strafverfolgungsbeamte, Rentenversorgung, finanzielle Versorgung (Besoldung), Vergünstigungen.

що вимагає швидкого адаптування соціальної політики до потреб великої та вразливої категорії населення.

Одним із ключових нормативно-правових актів став Закон України № 3621-IX від 21 березня 2024 року, який вніс зміни до низки законів України щодо забезпечення прав військовослужбовців та поліцейських на соціальний захист⁵. Цей закон, що набув чинності 15 лютого 2025 року, оновив та розширив наявні соціальні гарантії. У лютому 2025 року також були подано на розгляд Верховної Ради законопроекти, що стосуються, зокрема, посилення правового захисту співробітників Служби судової охорони та захисту честі й гідності правоохоронців.

Зміни, унесені постановою Кабінету Міністрів України № 1553 від 31 грудня 2024 року, є особливо значущими, оскільки вони корегують порядок надання пільг на оплату житлово-комунальних послуг. Із 1 травня 2025 року пільги для більшості категорій призначаються з урахуванням середньомісячного сукупного доходу сім'ї. Якщо дохід на одну особу перевищує 4240 грн, право на пільгу може бути втрачене. Проте родини загиблих військовослужбовців та зниклих безвісти були експліцитно виключені з-під дії цього обмеження, що підкреслює пріоритетність та незмінність державної підтримки цієї категорії⁶.

Така інтенсивність законодавчих ініціатив свідчить про напружену роботу уряду та парламенту з адаптації системи соціального захисту до нових реалій. Проте ця ж інтенсивність створює правову нестабільність, що призводить до значної кількості судових спорів, зокрема щодо перерахунку пенсій. Постійні зміни в системі правового забезпечення пенсіями роблять її нестійкою та ускладнюють її практичну реалізацію для бенефіціарів⁷.

Грошове забезпечення. Система грошового забезпечення поліцейських зазнала суттєвих змін. Станом на 2022 рік мінімальна заробітна плата в Україні становила 6,700 грн, тоді як базові оклади керівників поліції були навіть нижчими за цю суму, що компенсувалося різними преміями та надбавками⁸. Це означало, що основний дохід формувався за рахунок непостійних виплат, а не стабільного окладу.

У 2023 році відбулося підвищення, і мінімальна щомісячна зарплата для працівників Нацполіції зросла до 17 000 грн. За даними середня зарплата тоді становила майже 19 500 грн на місяць⁹.

Найбільш значне підвищення відбулося в 2025 році. У березні Верховна Рада України ухвалила як основу зміни, згідно з якими мінімальний оклад поліцейських був підвищений до рівня не менше 30 000 гривень. Окрім того, посадовий оклад поліцейських очікується на рівні 10 прожиткових мінімумів. Ці кроки є частиною стратегії, спрямованої на підвищення престижу та фінансової привабливості служби, що має на меті залучення нових кваліфікованих кадрів та утримання наявних¹⁰.

Пенсійне забезпечення. Пенсійне забезпечення правоохоронців регулюється спеціальними законами. Попри законодавчі гарантії, система залишається проблемною. Однією з головних проблем є її нестабільність та часті зміни, що призводить до постійних судових спорів. Судова практика, зокрема рішення Верховного Суду від 2021 року, підтвер-

⁵ Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення прав військовослужбовців та поліцейських на соціальний захист : Закон України від 21.03.2024 р. № 3621-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3621-20#Text>.

⁶ Нові правила надання пільг: що зміниться для окремих категорій громадян з 1 травня 2025 року? Малинівська селищна рада Чугуївського району – вітаємо на офіційному вебсайті. URL: <https://malinivska-sr.gov.ua/news/1747029891/>.

⁷ Окремі правові аспекти вирішення спорів про призначення та перерахунок пенсій військовослужбовцям і поліцейським. Верховний Суд України : офіц. сайт. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/Prezent_pencii_vjsk.pdf.

⁸ Скільки заробили у 2022-му керівники поліції Рівненщини: оклад менший за мінімалку, але хороші премії і надбавки. Четверта влада : вебсайт. URL: <https://4vlada.com/skilkyyarobyly-u-2022-mu-kerivnyky-politsii-rivnenshchyny-oklad-menshyj-za-minimalku-ale-horoshi-premii-i-nadbavky>.

⁹ Скільки отримують працівники Нацполіції України 2023 року. TCH.ua : вебсайт. URL: <https://tsn.ua/ukrayina/yaka-zarplata-u-policiyanti-ukrayini-2023-roku-2340730.html>.

¹⁰ Поліцейським в Україні підвищать зарплати: який буде мінімальний оклад. РБК-Україна : вебсайт. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/politseyskim-ukrayini-pidvishchatzarplati-1741780664.html>.

Artem Dobrovinsky

KONCEPCJA OCHRONY SOCJALNEJ FUNKCJONARIUSZY ORGANÓW ŚCIGANIA

Artykuł analizuje systemy ochrony socjalnej funkcjonariuszy organów ścigania w Ukrainie w kontekście współczesnych przemian polityki społecznej i dostosowania ustawodawstwa krajowego do standardów międzynarodowych. Autor analizuje ewolucję gwarancji regulacyjnych i prawnych, począwszy od przyjęcia ustawy Ukrainy „O Policji Narodowej”, która regulowała prawa socjalne funkcjonariuszy policji, a skończywszy na inicjatywach legislacyjnych z lat 2024-2025. Szczególną uwagę zwraca się na zmiany wprowadzone ustawą Ukrainy nr 3621-IX z dnia 21 marca 2024 r. oraz uchwałą Gabinetu Ministrów Ukrainy nr 1553 z dnia 31 grudnia 2024 r., które znacząco zmodyfikowały mechanizmy zapewniania gwarancji i świadczeń socjalnych. Autor zwraca uwagę na kwestię niestabilności prawnej w zakresie zabezpieczenia emerytalnego funkcjonariuszy organów ścigania, co powoduje znaczną liczbę sporów sądowych, a także przedstawia tendencje do zwiększania poziomu wsparcia finansowego mającego na celu zwiększenie prestiżu służby. Osobne części artykułu poświęcono analizie wsparcia medycznego i mieszkaniowego, gdzie kluczowym instrumentem stał się program eHouse, a także gwarancji dla członków rodzin zabitych i zaginionych obrońców. Artykuł ukazuje wielopoziomowy system świadczeń i przywilejów socjalnych, w tym jednorazową pomoc finansową, świadczenia edukacyjne i dostęp do wsparcia psychologicznego. Przeprowadzono analizę porównawczą deklaracji legislacyjnych i praktycznej realizacji gwarancji państwowych, co pozwala stwierdzić, że istnieje luka w systemie ochrony praw człowieka i podstawowych wolności.

Przeprowadzono analizę porównawczą deklaracji ustawodawczych i praktycznej realizacji gwarancji państwowych, co pozwala stwierdzić, że istnieje luka między inicjatywami ustawodawczymi a ich wsparciem finansowym i organizacyjnym. Podsumowując, autor stwierdza, że obecny model ochrony socjalnej funkcjonariuszy organów ścigania w Ukrainie charakteryzuje się wysoką dynamiką rozwoju i dążeniem do kompleksowości, ale jednocześnie pozostaje podatny na zagrożenia ze względu na nadmierne rozdrobnienie i częste zmiany legislacyjne. Kształtuje to obecny dyskurs naukowy i praktyczny na temat potrzeby stabilizacji polityki społecznej, zwiększenia jej skuteczności i zapewnienia rzeczywistego dostępu do gwarantowanych praw.

Słowa kluczowe: zabezpieczenie społeczne; funkcjonariusze organów ścigania; zabezpieczenie emerytalne; wsparcie finansowe, świadczenia.

джує, що під час перерахунку пенсій мають урахуватися всі додаткові види грошового забезпечення, включно з надбавками та преміями.

У 2024 році було проведено індексацію пенсій, у результаті якої виплати для понад 10 мільйонів громадян підвищилися на 8%. Середня пенсія зросла на 322 грн. Також уряд у 2024 році вдруге поспіль провів індексацію найнижчих пенсій, чого не робили до повномасштабної війни¹¹. Проте проблема з перерахунком пенсій для військовослужбовців, яким після грудня 2021 року не було нараховано індексацію, залишається актуальною, і для вирішення цього питання пенсіонерам часто доводиться звертатися до суду¹².

Медичне забезпечення. Право на безоплатне медичне забезпечення в закладах МВС гарантується Законом «Про Національну поліцію». У разі відсутності відомчих закладів або необхідного обладнання медична допомога може надаватися в інших державних та комунальних закладах. Поліцейські та їхні родини також мають право на пільгове санаторно-курортне лікування.

Проте, як і у 2022 році, основною проблемою є розрив між законодавчими гарантіями та їхньою практичною реалізацією. Недостатній рівень фінансування медичних закладів та їх матеріального забезпечення залишається однією з головних причин, чому правоохоронці не можуть повною мірою скористатися своїми правами¹³.

Житлове забезпечення. З 2022 року відбулися важливі зміни в підходах до забезпечення житлом. Проте ці гарантії часто були декларативними через бюрократичні бар'єри та відсутність фінансування.

Ситуація почала змінюватися з жовтня 2022 року, коли була запущена ініційована Президентом програма доступного іпотечного кредитування «єОселя». Ця програма пропонує фіксовану ставку 3 %, початковий внесок від 20 % і термін кредиту до 20 років для певних категорій громадян, включно з військовослужбовцями та правоохоронцями. За 2024 рік 49 % всіх виданих кредитів за програмою «єОселя» отримали саме військовослужбовці та правоохоронці¹⁴. Це свідчить про те, що вперше за багато років держава надала дієвий інструмент для вирішення житлової проблеми, яка є однією з ключових причин плінності кадрів.

Держава надає значні гарантії членам сімей загиблих або зниклих безвісти, а також ветеранам, визнаючи їхній особливий внесок у захист країни. Статус члена сім'ї загиблого (померлого) Захисника або Захисниці України можуть отримати батьки, один із подружжя, який не одружився вдруге, а також діти, які відповідають певним критеріям. Заяву на отримання цього статусу можна подати в електронній формі через портал «Дія» або звернувшись до центру адміністративних послуг¹⁵.

Фінансова допомога. Законодавство України передбачає кілька видів компенсації сім'ям загиблих військовослужбовців, зокрема:

- одноразову грошову допомогу (ОГД): у разі загибелі під час бойових дій або смерті протягом року після поранення, підтвердженого ВЛК, родичі мають право на одноразову компенсацію в розмірі 15 000 000 грн. Заява на виплату ОГД має бути подана протягом трьох років з моменту загибелі;
- компенсацію за невикористані дні відпустки та щомісячна пенсія в разі втрати годувальника;

¹¹ Індексація пенсій – 2024: літнім людям із 1 березня додадуть до виплат близько 8 %. Укрінформ – актуальні новини України та світу. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3831243-indeksacia-pensij2024-litnim-ludam-iz-1-berezna-dodadut-do-viplat-blizko-8.html>.

¹² Повернення індексації пенсії. Мережа права 6 вебсайт. URL: <https://merezha-prava.ua/services/povernennya-indeksaciyi-pensiyi>.

¹³ Джуська А., Джуський В. Право поліцейських на належне медичне забезпечення в Україні: проблеми концептуалізації та забезпечення. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2023. № 1 (25). С. 110 – 119.

¹⁴ У 2024 році обсяг виданих кредитів за програмою «єОселя» зріс на 65 % до 14,6 млрд грн. Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України.

¹⁵ Одноразова допомога сім'ям загиблих військових. *Бухгалтерія для бюджету та ОМС*. URL: <https://oblikbudget.com.ua/article/16338-odnorazova-groshova-dopomoga-rodinam-zagiblih-viyskovikh-yak-ne-vtratiti>.

- право на одноразову грошову допомогу мають малолітні, неповнолітні, повнолітні непрацездатні діти, непрацездатна вдова (вдівець) та непрацездатні батьки загиблої особи¹⁶.

Пільги на освіту та психологічна допомога. Держава надає спеціальні пільги для дітей ветеранів та загиблих. Діти можуть розраховувати на повну або часткову оплату навчання коштом бюджету, право на соціальну стипендію, безоплатне забезпечення підручниками, безкоштовне проживання в гуртожитку та доступ до інтернету. Для ветеранів, членів їхніх сімей та родин загиблих діє трирівнева система безоплатної психологічної допомоги, яка містить соціально-психологічну підтримку, спеціалізовану допомогу та комплексну медико-психологічну реабілітацію. Послуги надаються спеціалізованими закладами та фізичними особами-підприємцями, які мають відповідну кваліфікацію, а Міністерство у справах ветеранів відшкодовує їх вартість. Додатково є цілодобові гарячі лінії для кризової допомоги та підтримки, наприклад гаряча лінія Українського ветеранського фонду.

Загальні та інші пільги. Система пільг для сімей загиблих та ветеранів є всеохопною та містить медичні, житлово-комунальні та трудові гарантії.

Медичні пільги. Члени сімей мають право на безоплатне отримання ліків, першочергове зубопротезування та щорічне медичне обстеження.

Житлово-комунальні пільги. Родини загиблих захисників мають право на пільги з оплати житлово-комунальних послуг. З 1 травня 2025 року ці сім'ї були звільнені від обмеження, пов'язаного з рівнем доходу, що є винятком із загальних правил. Для сімей, що складаються винятково з непрацездатних осіб, може надаватися 100-відсоткова знижка на користування газом для опалення на подвійний розмір нормативної площі¹⁷.

Трудові та інші пільги. Додаткові гарантії містять право на використання щорічної відпустки у зручний час, право на додаткову відпустку без зменшення заробітної плати, а також переважне право на залишення на роботі під час скорочення штату.

Особи з інвалідністю внаслідок війни, які належать до правоохоронних органів, також мають право на додаткові гарантії, такі як безплатне позачергове щорічне забезпечення санаторно-курортним лікуванням.

Висновки. Отже, соціальний захист співробітників правоохоронних органів в Україні виступає важливою складовою державної політики, спрямованої на забезпечення їхнього добробуту та визнання високого рівня ризику їхньої професійної діяльності. Упродовж останніх років, особливо в умовах сучасних викликів, система гарантій активно вдосконалюється, охоплюючи питання матеріального, медичного, житлового та пенсійного забезпечення. Попри значні позитивні зміни, зокрема у сфері грошових виплат і розширення соціальних програм, проблема правової нестабільності та складнощів у реалізації на практиці залишається актуальною. Водночас надання особливих пільг і компенсацій для сімей загиблих та зниклих безвісти свідчить про пріоритетність державної підтримки цієї категорії. Загалом сучасна модель соціального захисту правоохоронців перебуває в динамічному розвитку та потребує подальшої стабілізації для забезпечення її ефективності й справедливості.

References:

- Dzhuska A., Dzhuskyi V. (2023). Pravo politseiskyykh na nalezhne medychne zabezpechennia v Ukraini: problemy kontseptualizatsii ta zabezpechennia. *Filosofski ta metodolohichni problemy prava*. № 1 (25). S. 110-119 [in Ukrainian].
- Hetmantseva, N. D. (2023). Pravo sotsialnoho zabezpechennia: metodychni rekomendatsii dlia studentiv yurydychnoho fakultetu Chernivtsi: Ruta, S. 5-6 [in Ukrainian].
- Indeksatsiia pensii – 2024: litnim liudiam iz 1 bereznia dodadut do vyplat blyzko 8%. *Ukrinform – aktualni novyny Ukrainy ta svitu*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3831243-indeksacia-pensij2024-litnim-ludam-iz-1-bereznia-dodadut-do-vyplat-blizko-8.html> [in Ukrainian].
- Kompensatsiia za zahybloho viiskovoho u 2025 rotsi: khto ta skilky mozhe otrymaty. *Yurydychni posluhy online [Advokat Market]*. URL: <https://advokatmarket.com/blog/kompensaciya-za-zahybloho-viiskovogo> [in Ukrainian].
- Ministerstvo u spravakh veteraniv | Yakymy pilhamy korystuiutsia osoby z invalidnistiu vnaslidok viiny zghidno diiuchoho zakonodavstva. *Ministerstvo u spravakh veteraniv*. URL: <https://mva.gov.ua/veteranam/yakimi-pilgami-koristuutsya-osobi-z-invalidnistiu-vnaslidok-viiny-zgidno-diiuchoho-zakonodavstva> [in Ukrainian].
- Novi pravyla nadannia pilh: shcho zminytsia dlia okremykh katehori hromadian z 1 travnia 2025 roku?. *Malynivska selyshchna rada Chuhuivskoho raionu – vitaiemo na ofitsiinomu veb-saiti*. URL: <https://malynivska-sr.gov.ua/news/1747029891/> [in Ukrainian].
- Odnorazova dopomoha simiam zahybylykh viiskovykh. *Bukhhalteriia dlia biudzhetu ta OMS*. URL: <https://oblikbudget.com.ua/article/16338-odnorazova-groshova-dopomoga-rodinam-zagiblykh-viiskovykh-yak-ne-vtratiti> [in Ukrainian].
- Okremi pravovi aspekty vyrishennia sporiv pro pryznachennia ta pererakhunok pensii viiskovoslužbovtsiam i politseiskym. *Verkhovnyi sud Ukrainy*. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/Prezent_pencii_vijsk.pdf [in Ukrainian].

¹⁶ Компенсация за погиблого військового у 2025 році: хто та скільки може отримати. Юридичні послуги онлайн. Advokat Market : вебсайт. URL: <https://advokatmarket.com/blog/kompensaciya-za-zahybloho-viiskovogo>.

¹⁷ Міністерство у справах ветеранів. Якими пільгами користуються особи з інвалідністю внаслідок війни згідно діючого законодавства. Міністерство у справах ветеранів : вебсайт. URL: <https://mva.gov.ua/veteranam/yakimi-pilgami-koristuutsya-osobi-z-invalidnistiu-vnaslidok-viiny-zgidno-diiuchoho-zakonodavstva>.

- Politseiskym v Ukraini pidvyshchat zarplaty: yakyi bude minimalnyi oklad. RBK-Ukrayna. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/politseyskim-ukrayini-pidvishchat-zarplati-1741780664.html> [in Ukrainian].
- Povernennia indeksatsii pensii. Merezha prava. URL: <https://merezha-prava.ua/services/povernennya-indeksaciyi-pensiyi> [in Ukrainian].
- Pro Natsionalnu politsiiu : Zakon Ukrainy vid 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> [in Ukrainian].
- Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo zabezpechennia prav viiskovosluzhbovtziv ta politseyskykh na sotsialnyi zakhyst : Zakon Ukrainy vid 21.03.2024 № 3621-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3621-20#Text> [in Ukrainian].
- Skilky otrymuiut pratsivnyky Natspolitsii Ukrainy 2023 roku. TSN. ua. URL: <https://tsn.ua/ukrayina/yaka-zarplata-u-policijantiv-ukrayini-2023-roku-2340730.html> [in Ukrainian].
- Skilky zarobyly u 2022-mu kerivnyky politsii Rivnenshchyny: oklad menshyi za minimalku, ale khoroshi premii i nadbavky. Chetverta vlada. URL: <https://4vlada.com/skilky-zarobyly-u-2022-mu-kerivnyky-politsii-rivnenshchyny-oklad-menshyj-za-minimalku-ale-horoshi-premii-i-nadbavky> [in Ukrainian].
- Spyndys, S. I. (2021). Poniattia sotsialnoho zakhystu pratsivnykiv pravookhoronnykh orhaniv. Zbirnyk naukovykh prats Kharkivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni H. S. Skovorody «PRAVO». Vypusk 34, S. 66-71 [in Ukrainian].
- U 2024 rotsi obsiah vydanykh kredyativ za prohramoiu yeOselia zris na 65% do 14,6 mlrd hrn | Ministerstvo ekonomiky, dovykillia ta silskoho hospodarstva Ukrainy. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=210d0b6a-c21a-4383-a6f5-2d487a982062&title=U2024-RotsiObsiagVidanikhKredyativZaProgramoiuoseliaZrisNa65-Do14-6-MlrdGrn> [in Ukrainian].
- Zaitsev, S. Yu. (2022). Sutnist ta znachennia sotsialnoho zakhystu pratsivnykiv politsii. Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal. № 11. S. 887-889 [in Ukrainian].

Надійшла до редколегії: 15.09.2025 / Рецензовано 28.10.2025 / Прийнято до друку 25.11.2025 / Доступно онлайн 30.01.2026

Приклад цитування:

Добровінський, А. (2025). Поняття соціального захисту співробітників правоохоронних органів. Архів кримінології та судових наук. 2 (12). 77-82. DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.12.2025.07>